

Deckare pekar mot rättvisa och människovärde

Jag är ofta i USA, i år blir det åtta gånger sammantaget. När jag kan söker jag upp Barnes & Noble, en stor bokhandelskedja. Häromveckan var jag i Chicago och mitt bibliotek blev några böcker större. Bland annat köpte jag den bästsäljande deckarförfattaren John Grishams senaste roman The Racketeer. Vidare blev det en bok med det andra vaticankoncilietets texter från 1962 - 1965.

Jag log för mig själv när jag gick mot kassan. Det var en kul blandning, väldigt olika böcker. De senaste dagarna har jag läst om en mordgåta a la Grisham å ena sidan och om människovärde och rättvisa a la Kyrkan å andra sidan. Helt visst olika litterära genrer.

En bok läser jag liggande i soffan, och den andra kräver att man reflekterar och kan göra understrykningar. Men det finns gemensamma nämnare som är allmänmänniska och gudomliga. Dessa har en förklaring i texterna från Kyrkans män.

När man ser TV-deckare som Beck eller Morse så är det underliggande konceptet att det finns något som är rätt och fel. Vidare att människovärdet inte får kränkas. Det finns dessutom en grupp människor, som åklagare och polis, som vill och försöker skipa rättvisa.

Vi är nog många som har sett en film på bio och faktiskt glatt oss över att den förfärliga förbrytaren har åkt fast. Det finns även tillfällen då jag hört folk applådera och jubla när filmens fuling har blivit skadad eller straffad utanför lagens rāmärken. Det är simpel hämnd, men i den finns en underliggande tanke om rätt och fel och om rättvisa.

Den post-moderna människan är inte alltid så relativistisk som man kan tro. Det finns uppenbarligen något inom oss som vill ha rättvisa. Vi känner avsky när människor, inte minst de svaga och utsatta, blir trakasserade, slagna eller mördade.

Detta korresponderar med vad Kyrkan har sagt genom århundraden. Mycket bra blev sagt i dessa frågor under andra vaticankoncilietets samtal som pågick under flera år mellan 2400 biskopar och 500 experter. Det väger lite tyngre än ett entimmes debattprogram i Sveriges television.

Frågor om människovärde, rättvisa, medmännisklighet och det gemensamma goda behandlades under ärendet religionsfrihet. Det är just dessa frågor som indirekt behandlas i deckare som baptisten John Grisham skriver. Det är inte konstigt, för religionsfrihet har sin grund i att vi är skapade till Guds avbild, med ett inneboende värde grundat i Gud själv, med tillhörande frihet och ansvar. Det handlar både om att kunna välja relation till Gud och att vara medansvarig för alla människors väl och ve.

Bibelberättelserna om Gud, Adam, Eva, Kain och Abel visar på att människovärdets förankring finns i något bortom oss själva. Vidare är Gud inte upprörd över att man skördar morötter eller tar livet av djur. Däremot går det en mycket skarp gräns vid dödandet av människor.

"Du skall inte döda" är därför ett genomgående påbud i all civilisationer över hela jorden. Det är därför Kyrkan värnar om mänskligt liv ifrån början till slut.

Mats Tunehag

November 2012